

Palgainfo Agentuuri

ametite palgastatistika metoodika selgitused

Andmed on koostanud Palgainfo Agentuuri püsitellimuslepingu alusel statistikaamet.

Metoodika on sama, mida kasutab statistikaamet Palgarakenduses, vt: <https://palgad.stat.ee/>

Andmeallikad

Töötasude andmed põhinevad tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide (TSD) lisa 1 ja lisa 2 andmetel.

Töötajate taustaandmed (koormus, ametinimetus ja kood, töötamise asukoht, sugu ja vanuserühm) põhinevad töötamise registri (TÖR) andmetel, haridustase Eesti hariduse infosüsteemi andmetel.

Organisatsioonide taustaandmed põhinevad statistikaameti ettevõtete statistilise registri ja äriregistri andmetel (tegevusala, töötajate arvu grupp, käibegrupp jm).

Kasutatud klassifikaatorid

Ametite klassifikaator

Ametite klassifikaatorit kasutatakse Eestis **töötamise registris** töötamise registreerimisel, kus töötajale tuleb määrata ka ameti kood klassifikaatori järgi. Töötamise register on töötamisega seotud infot koondav register, mida peab Maksu- ja Tolliamet (<https://www.emta.ee/ariklient/registreerimine-ettevotlus/tootamise-register>). Ametile määratud ameti koodi ja nimetust klassifikaatori järgi saab vaadata **Maksu- ja Tolliameti iseteenindusest**.

Ametite klassifikaatoris on ametid liigitatud rühmadesse töö sisu, tööga seotud ülesannete ja nõutava kvalifikatsiooni alusel.

Ametite **klassifikaator oh hierarhiline** ja selles on viis koodide taset. Esimene kuni neljas koodide tase (1-4 kohalised koodid) järgivad täpselt rahvusvahelist alusklassifikaatorit ISCO, kus iga ametirühma kohta on esitatud lühikirjeldus ja peamiste tööülesannete lühike loetelu. Viies tase (8-kohalised koodid), mis sisaldab ametinimetusi, on loodud Eesti vajadustest lähtudes ja täieneb pidevalt.

Sama koodi algusega ametid kuuluvad ühte rühma ja 3- või 4-kohalise koodiga ametite töötasude statistika sisaldab sama algusega 8-kohalise koodiga ametite töötasude andmeid.

Ametite klassifikaator jagab ametid tasemete järgi ametirühmadesse alates juhtidest, mille ameti kood algab 1-ga, ja lõpetades lihttöölisega, mille ameti kood algab 9-ga. Sobiva ameti leidmiseks tuleks mõelda, millist erialast ettevalmistust see nõuab ja mis taseme ametikohaga on tegemist.

Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)

Organisatsioonide **tegevusalade liigitamiseks** kasutatakse Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorit (EMTAK), mis on Euroopa Ühenduse majandustegevusalade klassifikaatori (NACE) Eesti kohandustega versioon.

Tegevusalade klassifikaator on oma ülesehituselt hierarhiline, jagunedes viieks tasemeks. Neli esimest taset vastavad NACE-le ning viies tase on rahvuslik, mille loomisel on arvestatud Eesti majanduse eripära ning vastavat seadusandlust.

EMTAK on aluseks tegevusala määramisel, mis on omakorda oluliseks allikaks erineva valdkonnastatistika tootmisel. Samuti võimaldab tegevusaladesse liigendamine rahvusvahelist võrreldavust vastava valdkonna sees.

Ametite palgastatistikas on avaldatud töötasude andmed organisatsioonide tegevusalade EMTAK 1- ja 2-kohalise koodi järgi, jae- ja hulgikaubanduses on avaldatud k EMTAK 3-kohalise koodi järgi.

Alates 1. jaanuarist 2025 hakkas Eestis kehtima uus tegevusalade klassifikaator EMTAK 2025, varasemalt kehtis EMTAK 2008. Millised täpsemad tegevusalad 2-kohalise koodiga EMTAKi tegevusalade alla kuuluvad saab vaadata Äriregistri otsingust:

https://ariregister.rik.ee/est/emtak_search

Palgastatistika tabelites avaldatud andmed

Avaldatud on **brutokuutöötasude** statistika. Brutotöötasu on arvestuslik töötasu, millelt tööandja peab kinni tulumaksu, töötuskindlustusmaksu ja kogumispensioni makse. Netotöötasu on summa, mis makstakse töötajatele välja ehk see on summa, mille töötaja puhtalt kätte saab. Brutotöötasu aitab netotöötasuks ümber arvutada palgakalkulaator, vt <https://www.kalkulaator.ee/et/palgakalkulaator>

Töötasude andmed sisaldavad tööga seotud väljamakseid, sh põhitöötasu ehk põhipalka, erinevaid tööga seotud lisatasusid, nt tulemustasu, lisatasu lisaülesannete täitmise vms eest, samuti kõrgemalt tasustatud öötöö või riiklikel pühadel töötamise tasu, aastapreemiaid, projektipreemiaid jms. Andmeid ei sisaldada kuluhüvitisi, lähetuse päevarahasid, isikliku sõiduauto kompensatsiooni jms tasusid.

Organisatsioonide arv – vastava koodiga töötamise registris töötajaid registreerinud organisatsioonide arv

Töötajate arv – vastava koodiga töötamise registris registreeritud unikaalsete töötajate arv, sh nii täis- kui osalise koormusega. Osakoormusega töötajate töötasu on ümberarvutatud täiskoormusele."

Töötasude statistika

Keskmine töötasu – töötasude summa jagatud töötasu teeninud isikute arvuga.

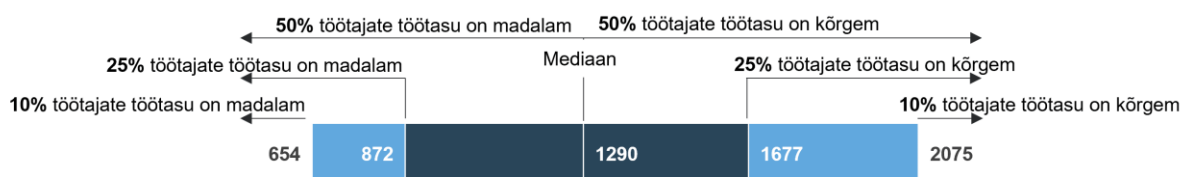
Töötasu muutus – eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

N/A – ei ole piisavalt andmeid avaldamiseks.

Protsentiilid ja kvartiilid näitavad töötasude erinevusi ametil. Protsentiilide ja kvartiilide leidmiseks reastatakse töötasud suuruse järgi.

Kvartiilid jagavad arvude jada neljaks võrdseks osaks – 1. kvartiil näitab piiri, millest veerand ehk 25% töötajatest teenib madalamat palka. 2. kvartiil ehk mediaan jagab arvude jada pooleks ja sellest teenivad pooled töötajad vähem ning pooled rohkem. 3. kvartiil näitab piiri, millest 75% töötajatest teenib madalamat töötasu.

10. protsentiil (ehk I detsiil) näitab piiri, millest 10% vastaval ametil registreeritud töötajatest teenib vähem. 90% (ehk IX detsiil) näitab piiri, millest 90% ametil registreeritud töötajatest teenib vähem ja 10% rohkem. Töötasude statistika tabelites avaldatud ametil registreeritud töötajate arvu järgi saab välja arvutada, kui palju töötajaid teenib nendest näitajatest vähem ja kui palju rohkem palka.

Piirkonnad ja maakonnad – töötamise asukoht TÖRi järgi. Kui töökoha asukoht on registris täitmata, kasutatakse tööandja registrijärgset asukohta.

Piirkonnad hõlmavad järgmisi maakondi:

Põhja-Eesti – Harju maakond;
Kesk-Eesti – Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond;
Kirde-Eesti – Ida-Viru maakond;
Lääne-Eesti – Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond;
Lõuna-Eesti – Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond.

Milliste töötajate andmed on avaldatud?

Arvesse on võetud nii täis- kui osalise koormusega töötajad, kelle tööleping kehtis (ja ei olnud peatatud) kvartali lõpu seisuga.

Andmeid ei sisalda FIE-de töötasude andmeid.

Töötamise registrist võetud arvesse järgmised töötamise liigid:

- 1 - Tööleping
- 2 - Avalik teenistus
- 3 - Kõrgemad riigiteenijad
- 504 - Töötamine TM kohustusega Eestis, SM välisriigis
- 506 - Töötamine TM kohustusega Eestis ilma SM kohustuseta
- 507 - Viisa alusel – tööleping
- 800 - Tööleping laevapere liikme soodustusega
- 801 - Meretööleping, juhtivtöötaja reisilaeval
- 802 - Meretööleping, töötaja reisilaeval

Tulu- ja sotsiaalmaksudeklaratsioonidelt võetud arvesse järgmised väljamakse liigid:

- 10 - palgatulu
- 12 - palgatulu, töö Eestis, välisriigi A1/E101
- 13 - kõrgete ametiisikute palgatulu
- 70 - laevapere liikme töötasu
- 120 - töötaja töötasu, töö Eestis
- 121 - töötaja töötasu, töö Eestis, välisriigi A1/E101
- 126 - ametniku tasu, töö Eestis
- 127 - ametniku tasu, töö Eestis, välisriigi A1/E101
- 144 - teadlase töötasu Eestist
- 145 - teadlase töötasu Eestist, välisriigi A1/E101
- 270 - laevapere liikme töötasu

Eelnevalt välja toodud väljamakse liigid summeeritakse perioodi (aasta, kvartal, kuu) lõikes.

Palga arvutamisel võetakse arvesse järgmised inimesed:

- Kellel vähemalt üks tööpäev langes vaadeldud perioodi (aasta, kvartal, kuu)
- Kellel oli olemas isikukood
- Kelle tööandja registrikood oli teada
- Kes ei töötanud kaitse- või siseministeeriumi haldusalas
- Kellele oli vaadeldud perioodil väljamakseid tehtud

Analüüsis on arvestatud töötatud päevade arvu, millest on maha lahutatud nende päevade arv, mil tööleping oli peatatud. Samuti arvestatakse töötaja registreeritud tööaja määra ning selle muutusi perioodi keskel. Kui tööaja määr on registris täitmata, võetakse tööaja määraks 1 (täistööaeg).

Kui töötaja on töötanud sama tööandja juures mitmel ametikohal (mitme eri lepinguga) võetakse arvesse kõigi töötamiste summaarne tööaeg ning kõik tehtud väljamaksed.

Andmete ühendamine

Kasutatavad registrid erinevad andmete esitamise perioodi poolest. Kui töötamise registri andmeid uuendatakse jooksvalt, siis tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonid (koos teenitud brutosummadega) esitatakse tööandja poolt üks kord kuus. Tööandja esitab deklaratsiooni väljamaksete tegemise kuu kohta. Seejuures võib väljamakse olla tehtud tulu teenimise kuul või sellele järgneval kuul. Andmete järgi pole võimalik üheselt eristada, kumma variandiga tegemist on. Seetõttu võib tekkida probleem puhkusekuudega (kus väljamakseid ei tehta), töötamise alustamise kuudega (kus väljamakseid ei tehta) ja töötamise lõpetamise kuudega. Juhtumil, kus väljamakse on deklareeritud töötamisele järgneval kuul võib see tähendada, et vähem kui ühekuusele töötamisega koos läheb arvesse rohkem kui ühe kuu väljamakse: eelmisel kuul teenitud tulu ning lõpparve. Sellisel juhul korrigeeritakse arvutustes töötamise perioodi (lisatakse üks kuu).

Samuti on teatud tegevusaladel (näiteks avalikus sektoris) tavapärane, et töötamise registris kande teinud tööandja ei ole sama registrikoodiga kui väljamakse deklareerinud tööandja. Sellisteks juhtudeks on töötamise registris eraldi väli väljamaksja koodi jaoks. Töötamise registri ning tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide ühendamine käib seetõttu kolmeastmeliselt:

- 1) Kui töötaja töötamise registris registreerinud tööandja registrikood on sama, mis tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide lisades esinev tööandja registrikood, siis kasutatakse ühendamiseks just seda registrikoodi. Kui ei ole, siis minnakse edasi järgmise sammuga.
- 2) Kui töötajal on töötamise registris täidetud väljamakse tegija registrikoodi väli ja see on sama, mis tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioonide lisades esinev tööandja registrikood, siis kasutatakse ühendamiseks just seda registrikoodi. Kui ei ole, siis minnakse edasi järgmise sammuga.
- 3) Kui eelmistel sammudel töötamist ja väljamakset ei õnnestunud ühendada, vaadatakse töötamise registreerinud tööandja puhul, ega tegemist ei ole mõnele teisele asutusele alluva asutusega. Kui on, siis kasutatakse andmete ühendamiseks selle asutuse registrikoodi, millele töötamise registreerinud asutus allub.

Töötamised, mille puhul väljamakseid pole tehtud ning väljamaksed, millele vastavat töötamist ei õnnestu linkida, jäetakse palga arvutustest kõrvale.

Avaldamise piirangud: vähemalt 20 inimest ja 3 tööandja juures

Tabelites näidatakse ameteid, millel töötas vähemalt 20 inimest vähemalt 3 tööandja juures.

Juhul, kui konfidentsiaalsuse kaalutlusel oli vaja peita veel mõne grupi andmed (näiteks: esitatud on palgad kogu ametirühmas ja 4 piirkonnas, ühes piirkonnas on alla 20 inimese; sel juhul saaks selle ühe piirkonna arvud üldarvu pealt tagasi arvutada), jäeti välja kõige väiksema töötajate arvuga grupp.

Võimalikud vead

Töötasude tasemeid võib mõjutada ka see, kui töötaja koormus on valesti märgitud, nt märgitud on täistööaeg, aga tegelikult töötatakse osalise ajaga või vastupidi. Samuti võib vale kodeerimine andmeid mõjutada.